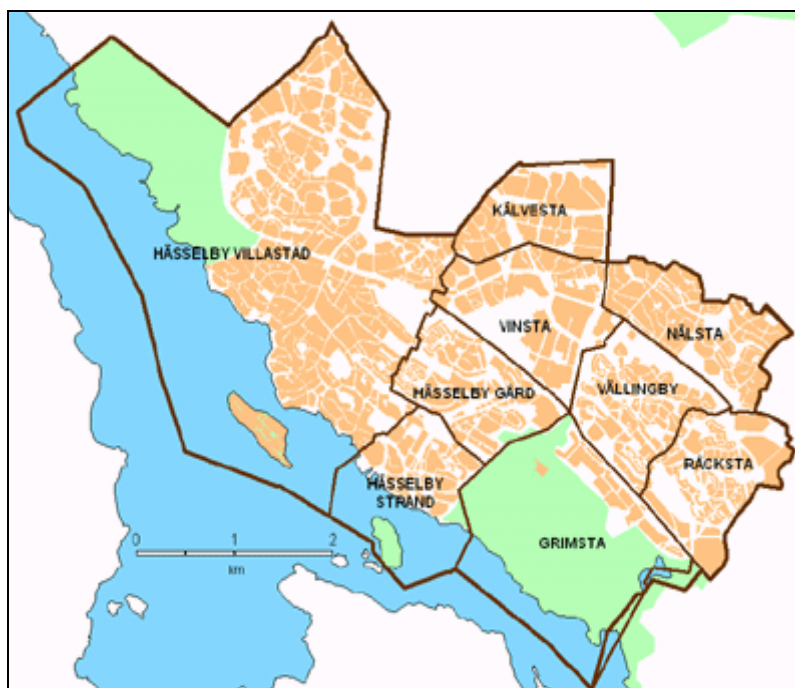

PROJEKT T T

Intensivarbete i familjers vardagsmiljö Redovisning för år 1 och Projektplan för år 2

Hässelby Vällingby Stadsdelsförvaltning

Öppenvårdssektionen

Familj och Rådgivningsgruppen

Nedan följer en komplettering av tidigare insänd delrapport samt projektplan för år 2.

ProjektEttets uppstart

ProjektEtt startade 1 juli 2006 med en heltidstjänst uppdelad på tre personer. Arbetet bestod av planering, metodbeskrivning, anpassning av ProjektEttets interna utvärderings- och uppföljningsmaterial, anställningsintervjuer av såväl arbetskamrater som handledare samt praktiska förberedelser. Den 21 augusti slog ProjektEtt officiellt upp sina dörrar för verksamhet med 4 familjebehandlare på heltid. Redan den första veckan träffade vi våra första familjer och arbetet var igång.

ProjektEttets upplägg och arbete

ProjektEtt arbetar med intensiva insatser för behövande familjer med barn i åldrarna 0-18 år, under en begränsad period. De familjer som avses har ofta mångfacetterade behov. Det kan handla om missbruk hos föräldrarna, konflikter mellan föräldrar, hot om våld eller våld inom familjen. Det kan också röra sig om föräldrar med egen sjukdom eller psykiska problem. Ofta har barn och ungdomar i dessa familjer också uttalade problem med kriminalitet, självskadebeteende, skolproblem, svårighet att hantera ilska, eller psykiska problem i olika former. Många föräldrar och barn/ungdomar i dessa familjer har uttryckt maktlöshet inför hela sin livssituation – relationsmässigt och i förhållande till myndigheter och skola.

När utredande socialsekreterare slutfört utredningen och kommit fram till att familjen skulle kunna falla inom ProjektEttets ramar lämnar utredaren uppgifterna till sin gruppleddare. Då familjen blivit aktuell för ProjektEtt är det slutligen sektionscheferna för öppenvården och barn- och ungdom (utredningsenheten) som tillsammans gör prioriteringar. Detta för att det ska finnas en helhetssyn och balans angående vad som är möjligt att hantera i öppna vårdformer.

Då en familj blivit prioriterad för ProjektEtt träffar utredande socialsekreterare familjebehandlarna inom ProjektEtt och berättar om familjen, dess förmågor, problem samt om tankar kring ett möjligt uppdrag. Vid ett första möte med föräldrarna (möjligen också äldre barn) informerar ProjektEtt om vad vi skulle kunna arbeta med, och att insatsen alltid planeras och utformas tillsammans med familjen. Familjebehandlarna berättar att mycket av arbetet kommer att ske i familjens hem, och att arbetet anpassas efter familjens behov. Därefter får familjen gå hem och fundera. Beslutar sig familjen för att tacka ja till insats i ProjektEtt samlas familjen, utredande socialsekreterare och familjebehandlare till ett uppdragsmöte.

På uppdragsmötet resonerar föräldrarna, utredande socialsekreterare och familjebehandlarna inom ProjektEtt kring familjens problem, resurser och förmågor. Utifrån detta formuleras ett uppdrag mellan socialsekreterare och föräldrar/förälder som tydligt lyfter fram de problemområden som ska förändras. Uppdraget skall skrivas under av socialsekreterare och förälder/föräldrar. Med utgångspunkt i uppdraget formar sedan familjebehandlarna utförandeplanen i samråd med familjen. Utförandeplanen kan ändras under insatsperioden, om familjens behov eller önskemål förändras.

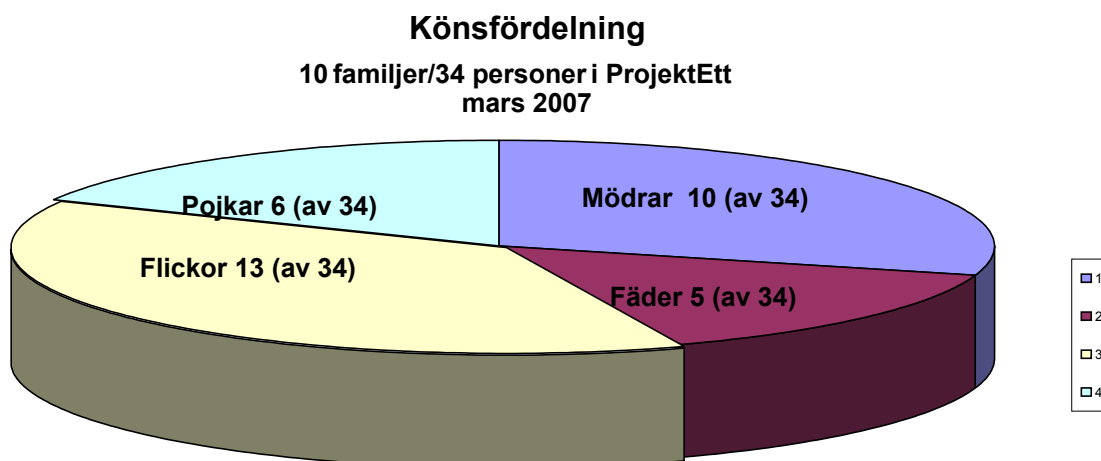
Det har tagit längre tid än vi trott att skapa förtroende och att utforma det gemensamma arbetet i familjerna. I vissa familjer är motivationen stark och arbetet har kommit igång snabbt. I andra familjer har motivationen från familjen skilt sig från socialsekreterarens önskemål och det har tagit tid att arbeta fram ett gemensamt och möjligt uppdrag. I flera av

familjerna har många familjehemligheter och för socialtjänsten tidigare okänd problematik synliggjorts.

Familjearbetet går upp och ner, ibland går det som på räls och ibland går man tillbaka i gamla upptrampade spår. Det ProjektEtt sett efter hand är att även om inte destruktiva familjemönster ändras radikalt på kort tid så får familjen efterhand andra redskap att hantera problem och konflikter med vilket gör att det är lättare att vända en neråtgående spiral. ProjektEtt tror att kontinuiteten i relationerna och den höga tillgängligheten utgör en skillnad för familjerna, som ökar möjligheten att skapa tillit och förtroende.

Familjer – statistik

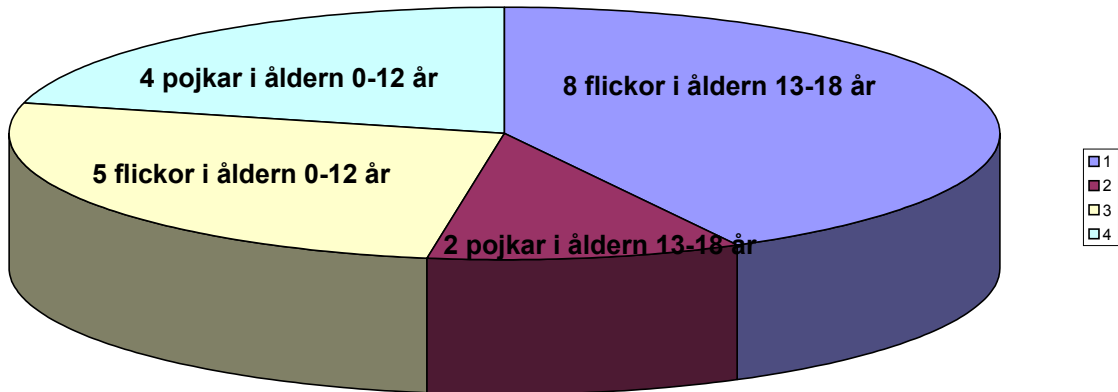
För närvarande (1 mars 2007) har vi 10 aktuella familjer bestående av 10 mödrar, 5 fäder, 13 flickor och 6 pojkar. I de aktuella familjerna har vi oftast bara insatsbeslut på ett av barnen/tonåringarna men i realiteten arbetar vi med flertalet av syskonen och frånskilda fäder, så antalet personer som omfattas av behandlingsarbetet i ProjektEtt är 34 stycken.

I de aktuella familjerna finns det 19 barn/ungdomar. Det är 10 tonåringar 13-18 år (8 flickor och 2 pojkar) och 9 barn 0-12 år (5 flickor och 4 pojkar).

Åldersfördelning

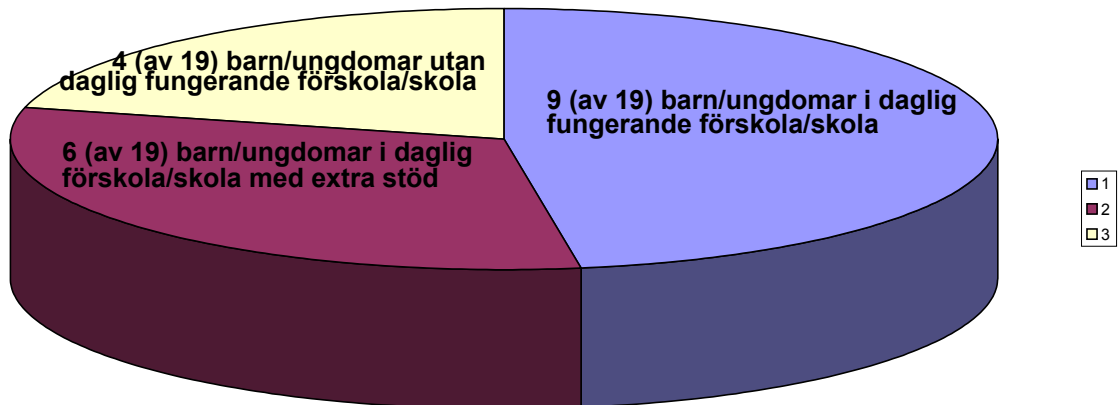
19 barn/ungdomar i ProjektEtt
mars 2007

8 (av 10) familjer består av ensamstående mödrar. 4 av de familjer vi arbetar med har invandrarbakgrund. 6 föräldrar har arbete, 3 är sjukskrivna och 6 föräldrar är arbetssökande. Av föräldrarna uppbär 4 personer kompletterande försörjningsstöd. 1 av våra familjer är bostadslös. Av de 19 barnen/ungdomarna har 15 en daglig fungerande skola/förskola varav 6 har daglig skola/förskola med stöd. 4 av ungdomarna har ingen fungerande daglig verksamhet, dvs. det finns ett planerat stöd men ungdomarna går inte dit.

Barn/ungdomar i daglig fungerande verksamhet

19 barn/ungdomar i ProjektEtt
mars 2007

Samverkan och samarbete

I ProjektEtt strävar vi efter normalisering, och stödjer därför att andra professionella insatser som familjen redan har skall fortsätta, t.ex. BUP-kontakter, kontakt med vuxenpsykiatri, kontaktperson/familj. Viktiga frågor att ta upp i början av arbetet är vilka insatser familjen redan haft, vilka insatser som pågår i familjen, hur detta har fungerat och vad ProjektEtt skulle kunna bidra med som skulle kunna utgöra en skillnad. Under perioden av intensivt familjearbete kan regelbundna professionella samordningsmöten ske i den omfattning arbetet kräver. Självklart måste familjen samtycka till att vi har kontakt med olika för familjen viktiga samverkanspartners. Inför avslut av det intensiva familjearbetet ska vid behov ett avslutande samordningsmöte anordnas. Vad är färdigt, vad kvarstår och vem, var, hur arbetar man med detta samt vem som har det övergripande och sammankallande ansvaret.

I samtliga familjer samverkar ProjektEtt med andra verksamheter såväl internt som externt. Samarbetsformen ser olika ut beroende på familjens problematik och uppdrag samt vilka verksamheter som omfattas av samarbetet. Anna Boklund (1995) beskriver i sin rapport *Olikheter som berikar?* fyra samarbetsformer med en viss nivåskillnad. Den första beskrivs som separation vilket i praktiken innebär icke-samarbete. Det kan vara då man inom socialtjänsten utarbetar olika insatser för en och samma individ. Tittar man på det utifrån kan det se ut som samarbete då insatserna kommer från samma organisation men vid en närmare undersökning finns det inte något som helst samspel. Den andra formen kallas koordination vilket kan ses som samordning. Det kan beskrivas som ett remissförfarande där en handläggare överför ett ärende till en annan. Den tredje formen kallas kollaboration och beskrivs som den nivå där samverkan faktiskt bedrivs. Det gestaltar sig på så sätt att varje yrkesgrupp verkar inom sitt område men kring vissa klienter uppträder ett integrerat samarbete. Man kan till exempel träffas och diskutera ett visst fall utifrån olika synvinklar samt att man skraddarsyr insatserna utifrån varje yrkesgrupps kunskaper. Den fjärde nivån benämns som integration eller sammansmältning och innebär att alla i stort sett gör samma saker och endast en liten del av det yrkesspecifika bibehålles. Detta kan man se inom en del miljöterapeutiska vårdinstitutioner. I strävan efter att uppbbringa ett gott samarbete strävar ProjektEtt givetvis efter kollaboration i alla samverkanskontakter.

De verksamheter vi samverkar med internt är kvalificerad kontaktperson, kontaktsekreterare, handläggare på försörjningsstöd, familjecentralen, föräldrautbildning inom reguljär öppenvård, socialsekreterare på vuxengruppen och missbruksenheten, LSS-handläggare och fältassistenter. Externa samverkanspartner är förskola/skola, BuP öppenvård, Barnpsykiatriska kliniken.

Måluppfyllelse

I den ursprungliga Projektplanen planerade vi att fyra familjehandlare skulle arbeta intensivt med insatser i 3-5 familjer. Men när väl projektet startade hade vi förändrat målsättningen till att projektet skulle omfatta 12 familjer. I skrivandets stund omfattas ProjektEtt av 10 familjer. Vi har sett att det går att ha fler familjer i behandling än vi först trodde. Orsaken är att familjerna har olika problematik och behov, familjer har behov av stöd vid olika tider på dygnet samt att familjer har behov av olika intensitet i kontakten med ProjektEtt beroende i vilket skede behandlingen befinner sig. Varje familj har kontakt med två familjehandlare. Alla familjehandlare har dygnetruntjour var fjärde vecka och finns då till för alla familjer i projektet.

Våra verksamhetspecifika mål för ProjektEtt är:

- Att destruktiva mönster i familjerna minskat för att på det sättet motverka ett framtida missbruk och/eller andra svårigheter hos barn och ungdomar.
- Föräldrarnas förmåga att se och tillgodose sina barns behov ska ha ökat.
- Familjens sammanlagda problematik ska avsevärt ha minskat.
- Barn och ungdomar ska ha en dagligt fungerande sysselsättning.
- Reguljära öppenvårdsinsatser ska fortsättningsvis vara tillräckliga.

Då vi ännu inte i skrivandets stund avslutat något ärende kan vi inte beskriva hur vi slutligt uppnått målen i relation till familjernas uppdrag. Vi har ännu inte sett vad som händer i familjerna när ProjektEtts intensiva behandling avslutas.

Redan från start har det funnits ett stort intresse för att använda ProjektEtt från Barn och Ungdomsgruppernas socialsekreterare. De uppfattar ProjektEtts insatser som mycket positiva och placeringar av barn/ungdomar har undvikits.

Eftersom vi har regelbundna uppföljningar och utvärderingar med såväl utredande socialsekreterare som föräldrar har vi kunnat konstatera att flera delmål har uppnåtts. Exempelvis har föräldrarnas förmåga att se sina barns behov ökat i samtliga familjer. Destruktiva mönster i familjerna har synliggjorts, blivit möjliga att arbeta med och därmed också minskat. I enstaka fall har vi dock tyckt att skyddsaspekten varit ett dilemma och har undrat över om våra insatser kan ha förlängt barns utsatthet.

Angående barnen och ungdomarnas dagliga sysselsättning fungerar det i de flesta familjer. I de övriga familjerna har vi kommit en bit på väg i det arbetet beroende på i vilket behandlingsskede familjen befinner sig.

ProjektEtts framtid och implementering

Att starta upp en verksamhet har varit ett roligt och mångfacetterat arbete. Det är många olika delar att arbeta med innan vi har hittat ett sätt som passar för just ProjektEtt. Förutom allt praktiskt arbete med lokalen, datorn mm och det konkreta och akuta arbetet i familjerna är aktualisering och inledningsrutiner med uppdrag, utförandeplan etc något ProjektEtt arbetat mycket med i samarbete med Styrgruppen, ett arbete som nu fungerar. Även om vi i ProjektEtt kommit långt med vårt arbete är det fortfarande många delar att arbeta med.

En viktig uppgift är att få bra rutiner på dokumentationsförfarandet i alla avseenden vad gäller utförandeplaner, interna uppföljningar, protokoll, PM och journalanteckningar i paraplysystemet. Dokumentation är viktig såväl för familjernas rättssäkerhet som för vår egen och verksamhetens utveckling.

I vår ursprungliga Projektplan hade vi en idé om att intresserade kollegor på Familj och Rådgivningsgruppen skulle kunna cirkulera i ProjektEtt sex månader i taget. Detta har visat sig vara en orealistisk idé då det tagit mycket längre tid än vi trott att komma in i familjerna och skapa en behandlingsallians som bär. Dock har vi inte släppt idén med cirkulation, från och med 1 maj 2007 kommer ProjektEtt att utökas med 0,25 % tjänst, som helt tas från Öppenvårdens budget. En av medarbetarna kommer att börja arbeta halvtid varför en av kollegorna på Familj och Rådgivningsgruppen börjar arbeta 0,75% i ProjektEtt. Detta ser vi som en positiv utveckling och ett tillskott av kompetens.

Hösten 2006 tog vi i ProjektEtt emot två studiebesök, en student som läste socialt arbete 20 poäng på Lunds universitet på distans och en socionom som var intresserad av vårt sätt att arbeta. ProjektEtt har denna termin tagit emot en socionomstuderande i praktik från Ersta Sköndal högskola. Vi ser det som en tillgång för verksamheten för att knyta praktiskt arbete, utbildning och forskning närmare varandra, för att vara tvungna att sätta ord på vårt arbete, vad vi gör och varför och självklart för att få ta del av de senaste rönen inom det sociala arbetet.

Ett arbete som ligger nära i tiden är att finna rutiner för att göra bra avslut i familjerna med allt det innebär av separation, praktisk planering och överlämning. Vi kommer som det ser ut att avsluta vår första familj i mars så det är nära förestående.

Rent verksamhetsmässigt har vi i ProjektEtt också börjat fundera på sommaren. Hur ska våra semestrar se ut? Hur ska vi organisera beredskapstjänstgöringen? Hur ska vi planera med familjerna? Hur kan vi hjälpa till med sommarjobb till tonåringar? Ska vi planera sommaraktiviteter tillsammans med familjepedagogerna och Familj- och Rådgivningsgruppen? Ska vi ha egna sommaraktiviteter familjevis eller i grupp? Hur ser våra familjers semester ut – praktiskt och ekonomiskt?

Inför hösten 2007 funderar vi på vilka behov det finns av att ProjektEtt skraddarsyr en egen föräldrautbildning för våra föräldrar. Flera föräldrar har gått eller kommer att gå i Komet-utbildning men vi har många familjer som också behöver ett kunskapstillskott angående barns behov och utveckling. En del föräldrar fungerar att ha i grupp, en del inte och hur ska vi tänka för att lösa det på ett bra sätt.

Inom ProjektEtt är vi noga med att hålla den egna och ProjektEtts kompetensutveckling levande. Under det gångna året har två medarbetare i ProjektEtt gått Trappan-utbildning för samtal med barn som bevittnat våld i närrelationer inom ramen för Kompetensfonden, en medarbetare har gått KBT-utbildning 5 poäng och utbildning i kvinnofrid också inom ramen för kompetensfonden och en medarbetare har gått en grundutbildning i gestaltterapi utanför arbetet. Vi bjöd också in Claes Rogmark som arbetar som skolbehandlare i Solna-Sundbyberg för att få idéer om hur vi ska kunna möta de ungdomar inom ProjektEtt där skolgången havererat. Vårens planerade utbildningsinsatser är att en medarbetare går praktikhandledarutbildning på Ersta Sköndal högskola, hon är också handledare för ProjektEtts praktikant. En medarbetare kommer att gå en kortare utbildning i bekymringssamtal och ProjektEtts nya medarbetare kommer att gå utbildning i Ungdomskomet och ha en föräldragrupp där även en av ProjektEtts familjer kommer att delta. Andra kunskapsbehov som uppkommit i diskussioner är att få en utbildningsdag i miljöterapi samt behovet av metoder att arbeta med anknytning mellan föräldrar och barn såsom exempelvis Marte-meo.

Inom ProjektEtt har vi börjat initiera egna litteraturstudier. Vi har i dialog med Björn Blom och Stefan Morén, docenter i socialt arbete vid Umeå universitet börjat läsa och diskutera deras nyutkomna rapport, Kunskapens kraft (2007) som handlar om uppföljning och utvärdering.

Vi har också inom ProjektEtt börjat bygga nätverk tillsammans med liknande verksamheter för att utväxla kunskap och erfarenheter. Bland annat har vi ett utbyte med våra inspiratörer från SISU i Skarpnäck.

Extern Utvärdering

ProjektEtt har ett utarbetat utvärderings- och uppföljningsmaterial bestående av såväl intervjuer som skattningsenkäter. Materialet som också är ett behandlingsinstrument utgår från ProjektEtt's långsiktiga verksamhetsmål och vilar på det genomgripande utvärderings- och uppföljningsinstrument som användes på institutionen för kvalificerad familjevård, Barnbyn Skå, från mitten av 1990-talet fram till institutionens avveckling 2005.

Under hösten har ProjektEtt arbetat med att få rutin på användandet av utvärderings- och uppföljningsmaterial, ett arbete som sakta men säkert börjar fungera. Inför vårt självklara mål att ProjektEtt ska komma att permanentas efter projekttiden är det dock viktigt att interna utvärderings- och uppföljningsmaterial och verksamheten objektivt granskas av extern instans. Vi har under hösten haft kontakt med Kenneth Sund och Cecilia Lobos, forskare vid Fältenheten Ersta Sköndal högskola, som nyligen utvärderat SISU och MST. Sundh och Lobos har sammanställt en utvärderingsplan (se bilaga 4) för ProjektEtt.

Ambitionen med en extern utvärdering är att få en objektiv grund för kunskapsutveckling. Vi tror att den utvecklingen bäst kommer till stånd genom att knyta samman forskning och verksamheter på ett sätt som göra att teori och praktik befruktar varandra. Vi har en hypotes om att vår verksamhet är ett nödvändigt komplement till befintliga behandlingsinstanser som en ”felande länk” mellan reguljär öppenvård och institutionsplacering varför det är viktigt att genom en utvärdering få vetenskapliga indikationer på vad som passar för intensiva insatser på hemmaplan och för att bättre kunna matcha rätt familjer till rätt insats.

Sist men inte minst anser vi att verksamheten måste granskas ur ett ekonomiskt perspektiv. Vi är av den åsikten att det måste gå att bedriva god kostnadseffektiv vård för behövande människor. Vi tror att den möjligheten ökar genom en kunskapsutveckling som gör socialtjänsten duktigare på att matcha rätt personer och rätt problematik till rätt vårdform. Detta är en kunskapsutveckling vi inom ProjektEtt vill vara en del av och ha som grund då vi implementeras i den reguljära verksamheten.

Ann-Katrin Sundman
Projektledare
Sektionschef
Öppenvårdssektionen
Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning

Susanne Hallerstam Rose
Familjebehandlare

Eva Persson
Familjebehandlare

Majvor Lindkvist
Familjebehandlare

Christina Sjöholm
Familjebehandlare